

ACC. N:R M. 14086:1-4.

Landskap: Halland Upptecknare: Gunnilla Månsson, Lund
Härad: Tönnersjö Berättare: Johan Mårtensson, Olstorp
Socken: Brevard Berättarens yrke: Lantbrukare
Uppteckningsår: 1956 Född år 1883 i Mejshult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Väster i hushåll, läkekonst och magi. s. 1-2.
När den nya tiden kom till bygden. s. 3-4.

LUF 72
" 73

ACC. N:R M. 14086: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Man använde förr morotssaft till att söta och färga smör med.

Den bästa kaffeersättningen var korn, men råg var också vanligt. För att få tobak rökade man körsbärslöv, svarta vinbärslöv och älggräs. De två sistnämnda gjorde man också te av. Snus fick man av torvaska.

Svamp åt vi aldrig.

På björk - och lönnlöv lade man jäst och socker och fick därav en lag. Björklagen kokte man vällning på.

I trädgårdarna odlades mycket kryddväxter, t.ex. kummin, körvel, isop, timjan, mejram, ambruet och "hjärtans fröjd". Malört fanns ofta i brännvinet, t.ex. i höstbesken, som man fick på morgonen. Kamfer användes till medicin. Johannesörten gav brännvinet konjaksfärg och användes till att framställa bläck av. Humle lades på öl. Malört användes fortfarande mot mal. Lummer eller busklomma brukades när man tvättade kreaturen mot ohyra.

Med stenamossa kunda man färga brunt, och med bresyljebark - som köptes - svart. Påskägg kokades i björklövslag och blev gula.

De vanligaste prydnadesväxterna var munkaskallar, pioner, dalior, solvända. Inomhus brukade man ha petunia, begonia, judar, blodsdroppaträd och "Arons skägg", som man brukade kalla en blomma vars nämn man inte visste. Eller också gjorde man så, attom den som frågade vad blomman hette kallades Oskar, så svarade man "Oskars skägg".

Förr var vildfloran mycket rikare. Häromkring var marken nästan täckt av "klottergubbar", en apoteksväxt med stora, gula blommor.

ACC. N:R M. 14086: 2.

Syrener och skvattram sattes man in för att det skulle lukta gott i stugan.

Seden att komma med blommor till högtidsdagar är nog lika gammal som handelsträdgårdarna.

Mot förkylning ansågs fläder hjälpa. Blommor och blad användes till te, bären till saft. Torkad söt vattenklöver och röllefika användes mot magpina. Vattenklöverbladen tuggade man också färrika. De hade en stark, besk smak. Blodrot användes både till kreatur och till människor, då mot tandvärk. Grobla, läkebla och spindelväv lades på sår som inte ville läka. Röksvamp stillade blödning. Ormhugg botades med nyer mjölk. Mjölken tjocknade om giftet gick ur såret.

Till rengöring brukade man använda färskt enris. Träkärl skurades med enrislake.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 14086:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Förr plöjde de med oxar och ett träårder med lång stång. Sen gjorde hemmasmederna en vändskiva av järn till tråplogen. I början på 90 -talet kom Marieholmsplogen och Järnsäterplogen, och i början på 1900 -talet brytplogen.

Det var inte många som hade hästar förr, egentligen bara de, som hade skjutsplikt. Här fanns en som körde med oxe ända till 40 -talets början.

Slåttermaskinen kom hit till skogsbygden vid sekelskiftet, och självbindaren i mitten på 30 -talet. Här finns en självbindarförening och sen 1916 en ångtröskförening.

Kalk började man använda strax innan sekelskiftet, och samtidigt kom vallväxterna. Här var gott om kor och oxar och mycket får. Men sen planteringen på heden satte igång var det svårt att få bete, och vallpojkar kunde man heller inga få. I stort sett upphörde fårskötseln omkring 1915. Men än finns här får, och även sådana som ta emot ull och spinna och karda.

En viktig binäring var timmerkørseln från Femsjö till Halmstad. De körde med kor och oxar. Den upphörde när järnvägen kom 1889.

De största reformerna inom jordbruket skedde på 60-talet vid storskiftet. Lantbruksutställningarna betydde nog inte mycket här i skogsbygden. Man såg vad grannarna hade och vad som kom i bruk på slätten.

Fjäderharven kom strax innan sekelskiftet - den hoppade som en ~~kråkax~~ skata på åkern. Dessförinnan hade vi klösharvar som smeden gjorde.

Här har nog aldrig varit någon bystämma. Däremot var det båtsmansmöte

ACC. N:R M. 14086: 4.

en gång om året, då båtsmannens lön skulle skramlas ihop. Det upphörde nog i slutet av förra seklet.

I Böshult hade hela byn Hallandsposten tillsammans. De hade dagstidningen i bolag ända fram till slutet av 30 -talet. Fäderneslandet var nog annars den första tidning som kom hit.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
